

"เสือ" ในเอกสารโบราณ

หน้าหน้าผากเสือ

หน้าหน้าผากเสือ <https://www.samakomphra.com/>

ในสมุดข่อยตำราไสยศาสตร์บันทึกเรื่องเครื่องรางของขลังชนิดหนึ่ง ทำจากหน้าหน้าผากเสือที่ตายพรายหรือหมดอายุขัยเอง บางตำราถือว่าถ้าได้เสือที่เคยกินคนยิ่งดี หน้าหน้าผากเสือเป็นแหล่งรวมตะบะ บารมี และจิตวิญญาณของเสือ หน้าหน้าผากเสือแท้ ๆ หาได้ยากแล้ว ใครมีตะกรุดหนึ่งเสือก็นึกจะอ้างว่าเป็นหน้าหน้าผากเสือเพื่อให้ดูเข้มขลังยิ่งขึ้น

ตะกรุดหน้าหน้าผากเสือปัจจุบันมีการสร้างน้อยมาก แต่ก็มีการสร้างอยู่บ้างในสมัยโบราณที่ยังมีเสือชุกชุมอยู่ ปกติ เสือนั้นโดยธรรมชาติเป็นสัตว์ป่าที่ทรงอำนาจ เป็นที่เกรงขามของสัตว์ทั่ว ๆ ไป เมื่อนำมาลงजारอักขระเป็นเครื่องรางของขลังก็จะทำให้มีผู้คนยำเกรง ให้ผลทางปกป้องคุ้มครอง และเหมาะแก่ผู้ที่มีหน้าที่บังคับบัญชาคนหมู่มาก

หน้าหน้าผากเสือนั้นดีทางอำนาจ เนื่องจากเสือนั้นมีสายตาดำที่ดูว่า ก้นว่าไม่มีใครกล้าที่จะจ้องตาเสือ ท่านโบราณจารย์จึงได้นำเอาหน้าหน้าผากเสือ มาประดิษฐ์คิดแต่งเป็นตะกรุด เพื่ออานิสงส์ทางปกครองและอำนาจ และถ้าหากนำติดตัวไปหนทางใกล้ไกล หรือเดินทางเข้าป่า ผูกสัตว์ร้ายและภูตผี ก็ไม่สามารถทำอันตรายใด ๆ ได้

วิธีการทำหน้ากากเสือให้เป็นเครื่องรางของขลังมีขั้นตอนดังนี้ นำหน้ากากเสือมาอบด้วยกำยาน เครื่องหอมชนิดต่าง ๆ แล้วตัดหนังนั้นให้เป็นรูปสามเหลี่ยมมองดูคล้ายส่วนศีรษะของเสือ เจาะรูตอนส่วนบน สำหรับใช้เชือกร้อย แล้วนำมาลงเลขยันต์เข้าพิธีปลุกเสก เมื่อถึงเวลาใช้ขณะอยู่ต่อหน้าศัตรู จะท่องคาถาปลุกเสก หน้ากากเสืออีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ศัตรูครั่นคร้าม เนื่องจากหน้ากากเสือตายพรายหาได้ยาก ระยะเวลาจึงใช้ หน้ากากเสือที่พรานยิงตายและนำมาขาย

กำลังเสือ

อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ จังหวัดพัทลุง <http://www.phatthalungpao.go.th/travel/detail/95>

กำลังเสือ เป็นความเชื่อทางไสยศาสตร์ของทางภาคใต้ มีความเชื่อว่าผู้ที่รำเรียนวิชานี้จนสำเร็จจะมีพลัง ภัยเกินกว่าคนปกติ ในอดีตวิชากำลังเสือนี้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในแวดวงผู้ที่รักชอบทางด้านวิชาทางไสยศาสตร์ โดยเฉพาะชายฉกรรจ์ที่สนใจด้านการยกทัพจับศึก โดยมีวัดเป็นสถานศึกษาและสืบทอดความรู้ความเชื่อ เช่น วัดเขาอ้อ วัดป่าเลไลยก์ จังหวัดพัทลุง ฯลฯ

วิชากำลังเสือ ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่ามีมาแต่สมัยใด และสำนักใดเป็นต้นเค้า แต่สำหรับที่เมืองพัทลุง ชาวเมืองได้เรียนรู้วิชานี้มานานนับได้เป็นร้อย ๆ ปี จากการสอบถามคนเฒ่าคนแก่แล้วว่า การเรียนวิชากำลังเสือ จำเป็นต้องใช้สมาธิขั้นสูงถึงจะเรียนได้สำเร็จ เพราะอำนาจทางจิตจะช่วยให้เกิดพลังกายแข็งแกร่ง ในสภาวะดังกล่าวผู้ที่มิวิชากำลังจะสามารถยกน้ำหนักหรือใช้พลังกายได้มากเกินกว่าคนปกติ

ในอดีตผู้ที่มีวิชากำลังเสือแก่กล้า ได้แก่ พระมหาช่วย หรือพระยาทุกขราชภูริ เดิมชื่อ ช่วย เป็นต้นตระกูล “สัจจะบุตร” และ “ศรีสัจจัง” ท่านได้อุปสมบทที่วัดเขาอ้อ อ.ควนขนุน จ.พัทลุง และได้ศึกษาไสยศาสตร์อย่างจริงจังโดยเฉพาะวิชากำลังเสือกับพระอาจารย์จอมทอง ชาวบ้านก็มีความเชื่อกันว่าท่านสำเร็จวิชากำลังเสือสามารถยกก้อนหินขนาดใหญ่มาวางรอบพระอุโบสถดังปรากฏอยู่ทุกวันนี้ ประมาณ ปี พ.ศ. 2315 เมืองพัทลุงย้ายที่ตั้งเมืองจากเขาชัยบุรี ไปตั้งใหม่ที่ตำบลลำปำ พระมหาช่วย ได้รับนิมนต์มาเป็นสมภารที่วัดป่าลิไลยก์ ปัจจุบันอยู่ที่ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง

ในสมัยรัชกาลที่ 1 กองทัพพม่าบุกโจมตีเมืองนครศรีธรรมราช พระมหาช่วยได้ชักชวนชาวเมืองพัทลุงให้มาช่วยเมืองนครศรีธรรมราชเข้าต่อสู้กับข้าศึก โดยถ่ายทอดวิชากำลังเสือให้กับชายฉกรรจ์ และทำตะกรุดและผ้าประเจียดมงคลแจกจ่ายเป็นอันมาก กองทัพพม่ามาปะทะทัพไทยที่ตั้งอยู่ ณ เมืองไชยา พม่ายังไม่ทันตั้งค่าย ไทยก็ยกเข้าล้อมพม่าไว้ เมื่อเสร็จศึกพม่าแล้วพระมหาช่วยได้ลาสิกขาบทธอกราชการ กรมพระราชวังบวรฯ ทรงให้เป็นพระยาทุกขราชภูริ ตำแหน่งในกรมการเมืองพัทลุง วิชากำลังเสือจึงเป็นความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ชายฉกรรจ์ชาวภาคใต้นิยมร่ำเรียนกันในสมัยก่อนวิชาหนึ่ง

เสื่อกับยา

แพทย์แผนไทยเองรู้จักการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายเสือโคร่งมาทำเป็นยา โดยให้เป็นเครื่องยาสัตว์วัตถุ ไม่ว่าจะเป็นน้ำมันเสือโคร่ง เขี้ยว กระดูก หนัง ตีเสือ เอ็นเสือ ตาเสือ ไตเสือ และเนื้อเสือ แต่ที่ใช้กันอยู่บ่อยๆ ได้แก่

1. น้ำมันเสือ ในตำราสรรพคุณยาว่า น้ำมันเสือมีรสเผ็ด ใช้ต้มผสมกับเหล้า กินแก้คลื่นไส้อาเจียน แก้ผมหงอกก่อนวัย
2. เขี้ยวเสือ มีรสเย็น สรรพคุณดับไข้พิษ ไข้กาฬ แก้พิษร้อน พิษอักเสบ พิษตานซาง

3. กระดูกเสือ มีรสเผ็ดคาว เป็นยาบำรุงกระดูก บำรุงไขข้อและเนื้อหนัง แก้ปวดบวมตามข้อ แก้โรคปวดข้อ เป็นยาระงับประสาท แก้โรคลมบ้าหมู แก้ปวดตามข้อ เชา กระดูก บำรุงกระเพาะอาหาร

4. น้ำมันเสือ ได้จากการเคี้ยวไขมันเสือ ตำราสรรพคุณยาโบราณว่ามีรสมันร้อน มีสรรพคุณบำรุงกำลัง แก้หืด ดับพิษร้อน

เครื่องยาสัตว์วัตถุ ภาพจาก หนังสือคู่มือเภสัชกรรมเล่ม 3

เมื่อค้นข้อมูลตำรายาที่ปริวรรตแล้วในฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทยพบว่ามีตำรับยาที่เข้าส่วนต่างๆ ของเสือ เป็นเครื่องยาด้วยทั้งหมด 15 ตำรับ แบ่งตามส่วนได้ดังนี้

1. เชื้อยเสือ พบว่าเป็นเครื่องยาในตำรับยาสมุนไพรมากที่สุด 11 ตำรับ โดยใช้เป็นเครื่อง ยาแก้รากสาด อีตำอีด่างปานดำปานแดง ยาสมมิตใหญ่แก้เรียกมิชาน ยาประสะขาวแก้เชื่อมเรียกมิชาน ยามหานิลพิชัยฤกษ์ ยาขับแก้พิษ ยาแก้พิษ ยาแก้ปากมียอก ยาแก้กาฬ ฝีกาฬ ยาแดงโกสุ่มชาติจันทบุรีแก้ไข้เพื่อโลหิตกำเดา ยาแก้ไข้ดาว

โคม ดาวเรือง และยาแก้สัณนิบาตทั้งปวง ด้วยสรรพคุณของเขี้ยวเสือที่สามารถดับพิษไข้ต่างๆ ได้ จึงมักพบว่าเขี้ยวเสือเป็นเครื่องยาดับพิษ

2. กระดุกเสือ ใช้เป็นเครื่องยา 2 ตำรับ ได้แก่ ยามหานิล และยาแก้ปฐวีธาตุ
3. กระโหลกหัวเสือ ใช้เป็นเครื่องยา 1 ตำรับ ได้แก่ ยานัดลมบ้าหมู
4. น้ำมันเสือ ใช้เป็นเครื่องยา 1 ตำรับ ได้แก่ น้ำมันลมมือตาย น้ำมันลมตีนตาย

จะเห็นได้ว่าในอดีตแพทย์แผนไทยเองก็ได้ใช้ส่วนต่างๆ ของเสือมาเป็นเครื่องยาสัตว์วัตถุเพื่อบำรุงรักษาความเจ็บไข้ได้ป่วยของมนุษย์ โดยอาจนำซากเสือที่ตายแล้วหรือเสือที่ถูกฆ่าเพราะจะทำร้ายคน มาทำเป็นเครื่องยาสมุนไพร อย่างน้อยเสือที่ตายแล้วเหล่านี้ก็มีได้ตายเปล่า ซากศพของเสือเกือบทุกส่วนถูกนำมาปรุงเป็นยาเพื่อช่วยเหลือมนุษย์ ซึ่งแตกต่างไปจากปัจจุบันที่นิยมล่า ฆ่า เสือ เพื่อความบันเทิงมากกว่า

นอกจากนี้จากรายงานปี 2557 โดย CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ พบว่า อวัยวะของเสือถูกนำมาเป็นเครื่องยาเพื่อบริโภคน้อยลง แต่กลับถูกผลิตเป็นสินค้าที่ดูหรูหราและแปลกใหม่ เช่น ไวน์ที่ต้มจากกระดุกเสือ (ต้มโครงกระดุกเสือในไวน์ขาว) หรือการเอาหนังเสือมาประดับในบ้าน ซึ่งได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์แสดงสถานะในหมู่คนรวยในประเทศจีน เป็นต้น (สมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่าประเทศไทย 2559)

ข้อมูลอ้างอิง

ชยันต์ พิเชียรสุนทร และวิเชียร จีรวงศ์. 2546. **คู่มือเภสัชกรรมเล่ม 3 เครื่องยาสัตว์วัตถุ**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

<https://www.sac.or.th/databases/manuscripts/main.php?m=document&p=item&id=66>

<https://www.sac.or.th/databases/manuscripts/main.php?m=document&p=item&id=242>

<https://db.sac.or.th/thailand-cultural-encyclopedia/detail.php?id=7562>

https://www.khaosod.co.th/newspaper-column/amulets/news_2348539

<https://db.sac.or.th/thailand-cultural-encyclopedia/detail.php?id=4105>

[https://th.wikipedia.org/wiki/พระยาทุกขราษฎร์_\(ช่วย\)](https://th.wikipedia.org/wiki/พระยาทุกขราษฎร์_(ช่วย))

